

datum	10-10-2022
portefeuillehouder	Dhr. A. de Regt
contactpersoon	
fractie(s)	CDA, D66, LvdD, Progressief Woerden
onderwerp	Raadsvoorstel (D/22/072607) Actualisatie archeologische verwachtings- en beleidskaart

inleiding

Voorafgaand aan de politieke avond heeft raadslid namens het CDA dhr. Boere technische vragen ingediend. Een deel van de vragen is verwerkt in de presentatie. Voor de volledigheid worden alle door dhr. Boere ingediende vragen hieronder beantwoord. Daarnaast zijn tijdens de politieke avond enkele aanvullende vragen gesteld waarvan is afgesproken dat deze na afloop zouden worden uitgewerkt.

Vraag

Kunt u in een klein overzicht weergeven op welke (belangrijke) punten de oude en de nieuwe beleidskaart van elkaar verschillen?

Antwoord

Aanvullingen	Beleid 2010
Voor de Romeinse rijksweg (limes) is een vrijstellingsgrens opgenomen van 50 m2 (overeenkomstig met het Romeinse complex van de binnenstad).	Geen vrijstellingsgrens
Aantoonbaar te verwachten erven (op basis van historisch kaartmateriaal) zijn opgenomen met een vrijstellingsgrens van 100 m2 / 30 cm.	500 m2 / 0,3 meter
Archeologische resten uit de WOII worden beschermd met een vrijstellingsgrens van 100 m2 / 30 cm.	Niet opgenomen
Archeologische resten in waterbodems worden beschermd.	Niet in beleid 2010 opgenomen, wel in de erfgoedverordening 2015.
Voor de naoorlogse wijken is een lage archeologische verwachting opgenomen met een vrijstellingsgrens van 10.000 m2 / 100 cm	Geen verwachting

Vraag

Welke ruimte(beleidsruimte) heeft onze gemeente om invulling te geven bij het opstellen van deze kaart en daarmee te kunnen voldoen aan de wettelijke taak als bevoegd gezag voor het aspect archeologie?

En:

De keuze mogelijkheden van de gemeente. Hoe kan de raad (welke knoppen) afwijken van de onderzoeksvrijstelling die in de erfgoedwet wordt genoemd?

Antwoord

De raad kan onderbouwd afwijken van de onderzoeksvrijstelling (100 m2) die in de Erfgoedwet wordt genoemd. Het voorgelegde beleidsstuk, het vrijstellingenbeleid, biedt de raad een gemotiveerd voorstel om van de ondergrens uit de Erfgoedwet af te wijken en lokaal invulling te geven aan haar archeologiebeleid. De raad heeft de mogelijkheid om eveneens van dit voorstel af te wijken. De knop waaraan gedraaid kan worden zijn de vrijstellingsondergrenzen, deze kunnen zowel worden aangescherpt of worden verruimd.

Het draaien aan deze knoppen brengt consequenties en risico's met zich mee. Samengevat brengt het verruimen van de ondergrenzen een grotere kans op het vernietigen van archeologische resten en dus verlies van (een deel van) de Woerdense geschiedenis met zich mee. Daarnaast brengt het verruimen van de ondergrenzen met zich mee dat de zorgplicht (en de daarmee gepaarde gaande financiële verplichting) verschuift van de initiatiefnemer naar de gemeente. Uitgangspunt van de wetgeving is dat de verstoorder

betaald. Op het moment dat er geen verplichting is opgenomen in het vergunningenstelsel is de gemeente verantwoordelijk wanneer vondsten worden gedaan. Het aanscherpen van de vrijstellingsgrenzen leidt tot hogere kosten voor initiatiefnemers en, in veel gevallen, niet tot kenniswinst die opweegt tegen die kosten.

Vraag

In hoeverre kunnen keuzes die gemaakt zijn in de nieuwe beleidskaart extra vertraging geven bij (woning) bouwprojecten en er voor zorgen dat bij bouwprojecten de kosten flink oplopen vanwege kostbaar archeologisch onderzoek?

Antwoord

Met de nieuwe beleidskaart bepalen we de ambities ten aanzien van archeologie in Woerden en maken we bij ruimtelijke opgaven en initiatieven tijdig de juiste afwegingen. Met deze nieuwe kaart kunnen we beter voorspellen waar archeologische resten in de bodem aanwezig kunnen zijn. Dit helpt bij het procesmanagement van nieuwe ontwikkelingen en onze bouwopgave. Financiële risico's en vertraging van een bouwplan worden hierdoor verkleind. Niet alleen kan archeologie beter worden ingepast (en wanneer nodig 'vermeden' worden), ook de kans op stagnatie van bouwprojecten door het doen van 'toevallige' vondsten is veel kleiner.

Vraag

Er wordt vaak gesproken over aantoonbare verwachtingswaarden. Dit vind ik een vaag begrip. Zijn er dan al onderzoeken geweest waardoor er een aantoonbare verwachting is?

Antwoord

Aantoonbare verwachtingswaarden is een nieuw begrip in de Omgevingswet. Het betekent dat de archeologische verwachtingswaarden op de gemeentelijke beleidskaart goed moeten zijn onderbouwd. Onder de Omgevingswet kunnen gemeenten initiatiefnemers alleen vragen om (nader) archeologisch onderzoek als de kans op het aantreffen van archeologische waarden is "aangetoond" met locatie-specifieke gegevens uit bijvoorbeeld archeologische onderzoeken, bodemkundige informatie en historische gegevens (kaarten, archieven). De verwachtingswaarden op de nieuwe beleidskaart zijn gebaseerd op een uitgebreid onderzoek van de meest recente archeologische, bodemkundige en historische gegevens, en zijn daarmee "aantoonbare" verwachtingen.

Vraag

Hoe wordt er bij omgegaan bij de verschillende categorieën met de bodem ingrepen groter dan een bepaald oppervlakte als het bijvoorbeeld gaat om het leggen van leidingen of een onderwaterdrainage die vaak grote oppervlaktes beslaat?

Antwoord

Als bij het aanleggen van leidingen of onderwaterdrainage of vergelijkbare ingrepen de vrijstellingsgrenzen worden overschreden, is in principe archeologisch onderzoek nodig. Maar de beoordeling van de ingrepen is altijd maatwerk (in geval van ontgravingen zal er eerder onderzoek nodig zijn, dan bij het boren van drainage), en er wordt dus gekeken in hoeverre aantasting van archeologische waarden plaatsvindt. In het kader van vooroverleg of straks via de omgevingstafel kan het initiatief in een vroeg stadium (dus voor de feitelijke vergunningaanvraag) worden besproken. Als uit de beschikbare gegevens blijkt dat de ingreep niet of nauwelijks leidt tot schade aan archeologische waarden, of de plannen zodanig kunnen worden aangepast dat bijv. zones met een hoge archeologische verwachting worden gemeden, kan de gemeente besluiten dat het archeologische onderzoek beperkt van omvang kan zijn of niet nodig is.

Vraag

Waarvan wordt uitgegaan bij de toepassing van de dieptevrijstelling in het beleid, bijvoorbeeld wanneer in het verleden 50 cm is opgehoogd?

Antwoord

In principe wordt uitgegaan van het huidige maaiveld, maar ook hier geldt maatwerk. Als bij de gemeente bekend is dat een perceel is opgehoogd, of als de initiatiefnemer kan aantonen dat is opgehoogd of de bodem al is geroerd (aan te tonen bijv. met rapporten van milieuonderzoek of saneringen), kan de gemeente tot de conclusie komen dat bij de voorgenomen ontwikkeling geen aantasting van archeologische waarden plaatsvindt, en een archeologisch onderzoek dus niet nodig is.

Vraag

Kunt u meer informatie verstrekken over vindplaats 106?

Antwoord

Vindplaats 106 betreft het middeleeuwse kasteel Wulverhorst aan de Kromwijkerdijk 1 in Woerden, gelegen naast de huidige boerderij Wulverhorst. Het kasteel is waarschijnlijk in de tweede helft van de 13^e eeuw gebouwd. Van het kasteelterrein is tegenwoordig niet veel meer te zien, behalve een lichte verhoging op de plaats waar vroeger de woontoren heeft gestaan, en een deel van de gracht, die nu een vijver is. De funderingen van de woontoren en andere bebouwing zijn nog aanwezig in de bodem. Nadere informatie over het kasteelterrein is te vinden op:

<http://www.kasteleninutrecht.eu/Wulvenhorst.htm>

<https://www.kasteleninnederland.nl/kasteeldetails.php?id=1213>

<https://cchin.nl/kastelenlexicon/lexobject.xql?id=lx0054>

Vraag

Kunt u iets meer vertellen over de gesprekken met LTO?

Antwoord

Proces:

Op 25 april is de conceptversie van het rapport en de beleidskaart per mail verstuurd aan de verschillende vooroverlegpartners, waaronder LTO. LTO heeft per mail een inhoudelijke reactie gestuurd. Op basis van onder meer deze reactie van LTO is het concept op een aantal punten aangepast. Een aangepaste versie van de beleidskaart is op 9 augustus naar LTO gestuurd. Op 11 augustus heeft overleg plaatsgevonden en op basis van dat overleg zijn nog wijzingen doorgevoerd in de beleidskaart.

Inhoud:

Op verzoek van LTO zijn de ondergrenzen van de historische linten verruimd naar respectievelijk 100 m2 (categorie 3) en 500 m2 (categorie 4). Daarnaast is tegemoet gekomen aan de wensen van LTO om geen vrijstellingsgrenzen toe te kennen aan de sloten en deze vrij te stellen. Belangrijk onderwerp van gesprek waren het mogelijk maken van voorgezet agrarisch gebruik (normaal beheer en onderhoud) zonder archeologisch onderzoek en geen onderzoek te vragen bij bekende lokale verstoringen. Deze onderwerpen worden meegenomen in het nog op te stellen paraplubestemmingsplan.

Vraag

Kunt u een indicatie geven van de kosten van archeologisch onderzoek

Antwoord

De kosten van archeologisch onderzoek zijn afhankelijk van diverse factoren, vooral het type archeologische resten, maar ook de diepteligging van archeologische resten, de omvang en diepte van de ontgraving en de locatie van de ontgraving. Een schatting van de kosten van een archeologisch vooronderzoek (bureau- en booronderzoek) voor een kleinschalige ontwikkeling, bijv. de bouw van een woonhuis of stal, bedragen circa € 1.200,- tot € 1.800,-. De uitkomst van het vooronderzoek kan zijn dat vervolgonderzoek nodig is in de vorm van een proefsleuvenonderzoek, eventueel gevolgd door een opgraving. De kosten van een proefsleuvenonderzoek voor een kleinschalige ontwikkeling liggen tussen circa € 4.000,- en € 8.000,- (bij kleine initiatieven wordt proefsleuvenonderzoek vaak gecombineerd met de opgraving om kosten te besparen). De kosten van een opgraving zijn sterk afhankelijk van het type archeologische resten. Voor een opgraving moet rekening gehouden worden met een vierkante meterprijs van € 10,- tot € 14,- plus de rapportagekosten.

De kosten van een proefsleuvenonderzoek en opgraving kunnen vooral bij kleinschalige ontwikkelingen in verhouding hoog zijn. Daarom wordt initiatiefnemers aangeraden om het vooronderzoek zo vroeg mogelijk uit te laten voeren, zodat de plannen eventueel nog kunnen worden aangepast als blijkt dat archeologische waarden aanwezig (kunnen) zijn.

Vraag

Waarom is de beleidskaart in het kader van participatie niet ter inzage gelegd?

Antwoord

De beleidskaart is in het voortraject gedeeld met een groot aantal belanghebbenden, maar niet met de inwoners van Woerden. De beleidskaart wordt na vaststelling door opname in een paraplubestemmingsplan onderdeel van het ruimtelijk beleid. Het paraplubestemmingsplan zal volgens de gangbare procedure ter inzage worden gelegd. De inwoners van de gemeente Woerden krijgen dan alsnog de kans om een reactie in te dienen.

Vraag

In hoeverre leidt 'voortschrijdend inzicht' waarop de beleidskaart mede is gebaseerd tot strengere grenzen?

Antwoord

Een voorbeeld van voortschrijdend inzicht is de opname van conflictarcheologie (Romeinse Limes en resten uit WOII) op de archeologische beleidskaart. Bij de inventarisatie voorafgaand aan het opstellen van de beleidskaart uit 2010 werd hieraan geen waarde gehecht. Inmiddels doen we dat wel, vandaar dat dit nu opgenomen is en een strenger vrijstellingenbeleid kent dan in 2010.